

A. BJERKREIM

SABBAT
ELLER SØNDAG

EVANGELISTENS FORLAG

KRISTIANSAND S.

Forord

Da mange har sendt meg forskjelliglydende spørsmål angående overholdelse av sabbaten, har jeg i stedet for et vanlig svar, skrevet noen artikler i «Evangelisten» om forholdet mellom sabbaten og søndagen. Etter manges oppfordringer utgis hermed disse artikler i brosjyreform.

Åkrehamn i september 1960.

A. Bjerkreim.

Den syvende dag

Som vi senere skal se, er sabbaten en pakt mellom Israels folk og Gud, og påbud om helligholdelse av sabbaten er aldri gitt noe annet folk. De som forsvarer sabbatshelligholdelse i dag, påstår at den gjelder alle mennesker, fordi Gud allerede i skapningens begynnelse, lenge før Israel ble til og loven ble gitt, helliget den syvende dag og hvilte på den. At denne tolkning er fullstendig feil, vil vi se av følgende:

I 1. Mos. 2, 1—3 leser vi: «Så ble himmelen og jorden og deres hær fullendt. Gud fullendte på den syvende dag sin gjerning som han hadde gjort, og han hvilte på den syvende dag fra all sin gjerning som han hadde gjort. Og Gud velsignet den syvende dag og helliget den. For på den dag hvilte han fra all sin gjerning som han hadde skapt og gjort.»

Dette er første gang den syvende dag omtales i Bibelen. Og dette er alt som i denne forb. sies om denne dag. Men som enhver kan se, var dette *Guds* hviledag. Det står nemlig ikke et ord om at mennesket hvilte den dag, og heller ikke sies det noe om at Gud i dette tilfelle påbød mennesket å holde denne dag som sabbat. Dette er forresten helt naturlig. For «hvile» kommer etter «arbeide». Og inntil nå står det ikke noe om at Adam og Eva had-

de arbeidet. Gud var den eneste som hadde vært i virksomhet, og *han alene* hvilte den første syvende dag.

Sabbaten — et paktstegn

Når sabbaten senere omtales er det i forbindelse med Israel. Se 2. Mos. 31, 12—17. Her ble sabbaten gitt som *et tegn* for *Israel*. Ikke til noe annet folk. Merk uttrykkene: «Mine sabbater skal I holde». «— et *tegn* mellom meg og *eder* hos *eders* etterkommere.» «I skal holde sabbaten, for den skal være — for *eder*». «*Israels* barn skal ta vare på sabbaten.» Se også 5. Mos. 5, 15: «For *du* skal komme i hu at du var tjener i Egyptens land og at Herren, din Gud, førte deg ut derfra med sterk hånd og med utrakt arm. Derfor har Herren, din Gud, *befalt deg å holde sabbatsdagen*»,

Intet kan være tydeligere enn dette: Befalingen om å holde sabbaten var gitt til *Israel*. Men *hva tid* fikk så Israel denne befaling? Det ser vi av 2. Mos. 16. Det var først da de ved påskelammets død var fridd ut fra Egypten. Sabbaten kom inn *etter* blods-utgytelsen, og Israels hvile ble derfor et av resultatene av deres forløsning. Som følge av dette ser vi her sabbaten som en skygge av den felles hvile for Gud og hans nye skapning i Jesu Kristi forløsning.

Så kommer vi til lovgivningen på Sinai. 2. Mos. 20, 8—11. Her fikk Israel overholdelsen av sabbaten som et — *bud*. Vi skal også her notere oss at dette

bud bare var gitt til *Israel*. For sabbatsbudet var et av de 10 bud. Og hele 10 budsloven var gitt Israel. Dette ser vi bl. a. på følgende steder: 5. Mos. 4. Se særlig v. 5—8; 32—40; 5, 1—22. «Hør, Israel, de lover og de bud som jeg taler for *eders* øren i dag». «Herren vår Gud sluttet en pakt med *oss* på Horeb.» Sal. 147, 19—20: «Han kunngjorde *Jakob* sitt ord, *Israel* sine bud og sine lover, så *han har ikke gjort mot noe hedningefolk, og loven kjenner de ikke.*» Av denne grunn tales det i Rom. 2, om «hedningene som *ikke* har loven», og om jødene «som setter sin lit til loven», og «roses seg av loven».

Da intet annet folk enn Israel lå ved Sinai og inngikk lovpakten med Gud, er det intet annet folk på jorden som har vært «holdt innestengt i varetekt under loven.» (Gal. 3, 23.) Og derfor er det heller ingen andre som er eller har vært bundet av sabbatsbudet. Sabbaten er bare for dem som er under loven.

At noen river sabbatsbudet løs fra de øvrige 9 bud, og sier at *dette* budet må vi holde om vi skal frelses, hører intet sted hjemme. For her må intet legges til eller trekkes fra. 5. Mos. 4, 1, 2. Like galt er det å lære at loven — de 9 bud — må vi holde, men sabbatsbudet kan vi la ligge. Er vi bundet av ett bud, så er vi bundet av alle. Og omvendt: Er vi løst fra ett bud, så er vi løst fra alle.

Her gjør adventistene den innvending at sabbatsbudet var gitt allerede i 1. Mos. 2, lenge før Sinai-

loven var gitt, og derfor står vi i et annet forhold til sabbaten enn til loven forøvrig. Et slikt resonnement kunne latt seg høre, dersom Gud på Sinai ikke hadde gjort sabbatsforordningen *til et av de 10 bud*. Men når dette er tilfelle, er det umulig at et menneskes forhold til sabbaten kan være et annet enn forholdet til de andre 9 bud.

Sabbaten — et forbilde

Det må også her markeres at sabbaten var gitt Israel som en skygge av — et forbilde på — noe som senere i tiden skulle komme. I Kol. 2, 16, 17 heter det: «— høytid eller nymåne eller *sabbat*. Disse ting er en skygge av det som skulle komme». For et uhildet menneske må det da være innlysende at når virkeligheten — det som på forhånd var avskyg-get — kom, så opphørte — og forsvant «skyggene». Det er med «høytid, nymåne og sabbat,» som med alle gammei-testamentlige ofringer og seremonier, de hadde sin tid inntil Kristus. Da han kom og bar fram sitt offer, var det slutt med alle forbilder. Å fortsette med de gammeltestamentlige ofringer etter Kristi død og oppstandelse ville være en fornektelse av Kristi fullbrakte verk. Så og med sabbaten. Om noen nå fortsetter med å holde sabbaten, så fornekter han i handling at det som sabbaten var «en skygge av» kom ved Jesus Kristus. Og dette er en alvorlig sak.

Hvordan skulle sabbaten holdes?

Men her må vi også notere oss, at Gud ikke bare ga Israel et lovbud om å holde sabbaten, men han ga også klar beskjed om på *hvilken måte* den skulle holdes. Og om noen holdt den på annen måte, så vanhelliget de den, og måtte dø. Vi henviser til 2. Mos. 31, 14—15; 5. Mos. 5, 12—14; 2. Mos. 16, 23 og 2. Mos. 35, 3. Her ser vi at *intet* arbeide måtte utføres på sabbatsdagen. Selv ikke noen mat måtte bakes eller kokes den dagen. Ja, Herren sa endog at «I skal *ikke tenne opp ild* i noen av eders boliger på sabbatsdagen.»

Så streng var Guds forskrift for Israel. Men hvorledes er det nå? Er det noen adventist som holder sabbaten på denne måte i dag? Nei, absolutt ikke. På en listig måte vrir de seg unna Guds befaling. I deres store katekismus finnes følgende forklaring på 2. Mos. 35, 3: «Hvorledes skal vi forstå det fjerde bud (i Adv. inndeling av budene er sabbatsbudet det fjerde bud) med henblikk på dette skriftord?» Til dette svares: «I det klima var ikke ild nødvendig til varme, og den kjensgjerning om å ikke opptenne ild, ga derfor uttrykk for at et unødvendig arbeide ikke skulle bli utført.»

Det uholdbare i denne forklaring er åpenbart nok. For det første er det klart at 2. Mos. 35, 3 *ikke* taler om å tenne opp varme for å kunne «varme seg»,

men for å *koke* mat. Og selv i det varme klima er ild nødvendig til kokning. Dernest vet vi at klimaet slett ikke var så varmt i Palestina at ild var unødvendig. For i Joh. 18, 18 leser vi at «tjenerne og drengene hadde gjort opp en kull-ild, *fordi det var kaldt*, og de sto der og varmet seg, men også Peter sto der med dem og *varmet seg*.» Adventistenes tolkning av 2. Mos. 35, 3 står derfor i åpenbar strid med Bibelens ord.

Ingen har rett til å forandre på det som Gud har sagt. Om noen vil påta seg å helligholde sabbaten, så er de forpliktet til å holde den slik som Gud har befalt. Hvis ikke det, så «vanhelliger de sabbaten».

Menighetens forhold til sabbaten

Vi har nå allerede sett at sabbaten var gitt som et bud til Israel. Nå vil vi prøve å finne svar på spørsmålet om *Menighetens* forhold til sabbaten

Skal vi forstå dette forhold, må vi holde klart for oss at Kristi menighet er en «NY skapning», eller et fullstendig «NYTT menneske» i verden». I Ef. 2, 14 —16 står det: «Han er vår fred, han som gjorde de to til ett og nedrev gjerdets skillevegg, fiendskapet, idet han ved sitt kjød *avskaffet den lov som kom med bud og forskrifter*, forat han ved seg selv kunne

skape de to til ETT NYTT menneske, idet han gjorde fred, og forlike dem begge i ett legeme med Gud ved korset, idet han på dette drepte fiendskapet.» Av v. 11 og 12 er det selvklart at «de to» og «dem begge» er jøder og hedninger. Før var disse to folk i verden. Hedningene betegnes som værende langt borte og stående utenfor. Jødene derimot var som Guds paktes folk «nær ved». Mellom begge to sto det en skillevegg. Denne skilleveggen var «loven som kom med bud og forskrifter.» Mellom «de to» og Gud, og mellom dem selv, besto det et fiendskap. Men ved korset kom det forlik i stand. Og dette skjedde ved at «skilleveggen ble revet ned» idet at «den lov som kom med bud og forskrifter» ble avskaffet.

I Kristus er nå troende jøder og troende hedninger stillet på like fot. Derfor står det i Gal. 3, 28: «*Her* (i Kristus) er ikke jøde eller greker, *her* er ikke trell eller fri, *her* er ikke mann eller kvinne, for / *er alle én i Kristus Jesus*.»

Dette «nye mennesket» som hverken er jøde eller hedning, er en ny faktor i verden, — en «skapning» som *ikke fantes i verden før pinsedag*. Før Gud ved åndsutgytelsen dannet det «nye legemet», d. v. s. Menigheten, var det bare *to* folk på jorden: Jøder og hedninger. Men nå — etter at «de to» er skapt til et NYTT menneske — er det tre folk. Disse er direkte nevnt i 1. Kor. 10, 32 hvor det heter: «Vær uten anstøt både for *føder* og for *grekere* og for *Guds menighet*.»

Guds handling med disse tre folk er vidt forskjell-

lig. Her peker vi bare på det faktum — som vi tidligere har sett — at loven med sine bud og forskrifter var gitt til *Israel*. «Barnekåret, herligheten, paktene, lovgivningen, gudstjenesten og løftene» tilhørte dem. Rom. 9, 4. *Men fra alt dette var hedningene lukket ute.* Ef. 2, 11—12.

Menigheten — den nye skapning — derimot, står i et særforhold. Da loven — med sabbatsbudet — ble gitt på Sinai eksisterte ikke Menigheten. Dette ser vi også derav at Jesus i Matt. 16, 18 selv da omtalte menigheten som noe — *framtidig*; for han sa: «— på *denne* grunnvoll (den levende Guds sønn) VIL jeg bygge min Menighet.» Vi merker oss at han sa ikke, at på denne grunnvoll *har* jeg bygd min Menighet. Følgelig talte han om et framtidig «bygg».

Men når vi kommer til Ap. gj. 2, finner vi Menigheten som en daværende virkelighet. For vi leser i v. 47, at «Herren la hver dag dem som lot seg frelse, til Menigheten.» Mellom Matt. 16, 18 og Ap. gj. 2, 47 ligger Åndens komme til verden. Da var grunnvollen, med sannheten om Kristi død, oppstandelse og himmelfart lagt, og bygningen av Menigheten tok til. Pinsen er derfor Kristi Menighets fødselsdag.

I D. n. t. leser vi siden intet sted at Menigheten — Guds nye menneske i verden — er blitt lagt inn under «loven med bud og forskrifter.» Men med all ønskelig tydelighet skriver Herren ved Paulus til troende jøder, at de «er avdøde fra loven ved Kristi legeme,» Rom. 7, 4, og i Rom. 6, 14 sier han: «— I er jo ikke under loven, men under nåden.» Videre ser

vi at når judaistene forsøkte å få legge nyfrelste hedninge-kristne inn under loven, så rykket apostlene straks ut med en alvorlig advarsel mot dette. Det henvises her særlig til Ap. gj. 15. Her hører vi om noen fra Judea som påvirket de hedninge-troende i Antiokia til å la seg omskjære og holde loven. I den anledning ble det holdt et apostelmøte i Jerusalem i år 50. Her ble det vedtatt å sende disse troende et brev for å klarlegge denne sak. Av dette brev siteres her v. 24 etter Skatt-Rørdams og den engelske oversettelse: «Etterat vi har hørt at noen som er gått ut fra oss har forvirret eder ved sine taler og voldt uro i eders sjeler ved å si, at / *må omskjæres og holde loven, hvilket vi ikke har pålagt dem.*» Så vel av dette vers, som av hele kapitlet forøvrig går det klart fram at *apostlene lærte fritakelse fra lovens og sabbatens overholdelse for Menighetens vedkommende.*

Det samme ser vi av Gal.brevet. Her blir galaterne på det strengeste advaret mot å la seg omskjære. For *hvis de lot seg omskjære, DA ble de skyldige til å holde hele loven.* Gal. 5, 3. Og dette trelldomsåket måtte de ikke legge seg inn under. Dette kapitel og dette brev ville være meningsløst dersom D. n. t. lærer at Kristi Menighet er forpliktet til å holde loven og sabbaten. De som i denne tidshusholdning påtar seg å helligholde sabbaten er — uten selv å vite det — i strid med hele Guds forordning med Menigheten. Helligholdelse av sabbaten er i handling en fornektelse av Rom. 7, 4 og Kol. 2, 11—20 hvor det

uttrykkelig sies, at en hver troende er *avgått ved døden* i Kristi død, og må betraktes som oppreist med ham, og ikke lenger levende i verden. Å forføre en nytestamentlig troende til å holde loven og sabbaten, er å transportere ham over fra *nådens* husholdning. Å forene disse to ting går ikke. For det er skrevet: «Loven har ikke noe med troen å gjøre». Gal. 3, 12. Ingen kan leve i to husholdninger på én gang. For den ene har avløst den annen. Forholdet er nå et enten eller: Enten hel og full frelse av nåde ved tro, eller også frelse ved fulkomne lovgjerninger. Men Skriften sier at «så mange som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse.» Grunnen til at det *er* slik, ser vi av Gal. 3, 10, siste del.

Sabbaten og de to pakter

Det som mer enn noe annet kaster lys over Menighetens forhold til den jødiske sabbat, er Bibelens lære om *de to pakter*. I 2. Mos. 34, 27. 28 leser vi: «Herren sa til Moses: Skriv disse ord opp for deg! For etter disse ord har jeg sluttet en pakt med deg og Israel. Og han var der hos Herren 40 dager og 40 netter — og han (Herren) skrev på tavlene paktens ord, *de 10 ord*.» Videre 5. Mos. 4, 13: «Han forkynte eder sin *pakt* som han bød eder å holde, *de 10 ord*, og han skrev dem på to stentavler.» Og 5. Mos. 5, 2. 3: «Herren vår Gud gjorde en *pakt* med oss på Horeb.

Ikke med våre fedre gjorde Herren denne *pakt*, men med oss som er her, alle vi som er i live i dag.»

Av disse sitater er det klart at de 10 bud som ble gitt på Sinai, var en — pakt. Og denne pakt gjaldt for Israel *inntil* Kristus. For Gal. 3, 19 sier, at «Den (loven) ble lagt til for overtredelsenes skyld, *inntil den ætt kom hvem løftet gjaldt*.» Og denne ætt var Kristus.

Men så taler Bibelen om en annen — en ny pakt. Gud forutså at en slik pakt var nødvendig, og allerede ved profeten Jeremias sa han: «Se, de dager kommer, sier Herren, da jeg vil opprette en ny pakt med Israels hus og med Judas hus.» Jer. 31, 31—34. Og denne pakten, sier han, «skal *ikke* være som den pakt som jeg opprettet med deres fedre —.»

Da så Jesus var kommet, sa han på nattverdsalen: «Denne kalk er den nye pakts blod som utgydes for eder.» Luk. 22, 20. Denne pakten er Kristus borgs-mann og mellommann for. Heb. 7, 22. 9, 16. I kapt. 8 markeres det at den nye pakten er *bedre* enn den gamle. Det sies likefram at den gamle pakten *ikke var ulastelig*. For om den hadde vært det, «*da var det ikke søkt rom for en annen*» (pakt). Det kan høres underlig ut at tibudspakten ikke var ulastelig —. Men forklaringen er ganske enkelt den, at med syndige mennesker som motpart var Sinaipakten *ubrukelig*. Intet menneske kunne oppfylle denne paktens betingelser. Derfor står det: «For de ble ikke i min pakt, og jeg brydde meg ikke om dem.» Det Gud behøvde, og det vi behøvde, var en pakt som vi *kunne*

bli i. Og dette kunne bare være en pakt som var basert på *nåde*: Og nettopp en slik pakt var det Gud førte inn. Derfor står det i v. 12: «For jeg vil være *nådig* mot deres urettferdigheter og *ikke mer komme deres synder i hu.*»

Men det som tillegges særlig vekt er dette, at denne pakten sies å være NY. Se v. 13! «For i det han sier: *en ny*, har han dømt den første å være *gammel*, (svensk: «foreldet»), men det som blir gammelt og foreldes er nær ved å *bli borte.*» Svensk: «å forsvinne.» Slik talte Gud ved Jeremias. Og nå når Hebreer-brevet ble skrevet, er dette ord oppfylt: Den gamle pakten ER blitt borte. For dette har vi i D. n. t. mange klare ord. Det er her tilstrekkelig å sitere tre steder: I Ef. 2, 15 står det at Kristus «ved sitt kjød *avskaffet* den lov som kom med *bud og forskrifter.*» — I Kol. 2, 14 sies det at Gud «*utslettet* skyldbrevet mot oss, som *var skrevet med BUD*, det som gikk oss") imot, *og det tok han bort*, idet han naglet det til korset.» Så har vi 2. Kor. 3, 7—14: «Dersom da dødens tjeneste *som med bokstaver var innhugget i stener* framtrådte i herlighet — hvormeget mer skal da ikke Åndens tjeneste være i herlighet; — for når *det som svinner* var i herlighet, da skal meget mer *det som blir* være i herlighet —. Men deres (jødenes)

*) Pronomet «oss» har her sikte på jødene og står som motsetning til «eder» — Kolossenserne. D. v. s. hedninger. Jødene som fikk loven, brøt den og derfor ble Sinai loven i særlig forstand deres «skyldbrev».

sinn er blitt forherdet; for like til denne dag blir det samme dekke liggende når de leser *den gamle pakt*, uten at det blir åpenbart at *den oppheves i Kristus.*» Tydeligere kan det ikke sies, at «den gamle pakt,» loven med bud og forskrifter, er avskaffet —, opphevet i Kristus, og den har veket plassen for en NY pakt. Selv en troende jøde er ikke lenger bundet av Sinaipakten. Men når dette er tilfelle, må enhver kunne innse, at Kristi menighet ikke er bundet av sabbatsbudet. For dette budet er jo ett — det tredje

— av de 10 bud. Og når 10 budspakten som sådan er opphevet i Kristus, så er sabbatsbudet ikke unn tatt. Da er også det avskaffet.

Adventistene trekker et skarpt skille mellom loven — de 10 bud og seremonialloven og sier, at det som ble opphevet i Kristus, bare var seremonialloven, og følgelig står sabbatsbudet fremdeles ved makt. Men dette argument holder ikke. For Paulus sier tydelig nok, at den gamle pakt som er opphevet i Kristus er den samme pakt som var «*innhugget i stener.*» Og dette var nettopp «de 10 ord.» Det vil si hele loven, inklusive sabbatsbudet. Og i Ef. 2, 15 så vi, at det Kristus avskaffet, var «den lov som kom med *bud og forskrifter.*»

For å unngå misforståelse understreker jeg at det er Sinailoven som PAKT betraktet som er blitt opphevet, *men ikke som moralsk norm.* Derfor finner vi i N. T. igjen alle lovens moralprinsipper. Se til eks. Rom. 13, 8—10; Ef. 6, 1. 2; Jak. 5, 12; 1. Joh. 5, 21.

Men legg merke til at det *her ikke finnes noen hentydning til budet om å helligholde sabbaten*.

Når adventistene spør oss hvem som har opphevet sabbaten, så svarer vi: Det er den samme Gud som har opphevet omskjærelsen og hele den pakt som var innhugget i stener! Kristus kom for å oppfylle loven. Og dette gjorde han. Men det som er oppfylt, *er* oppfylt. Kristi menighet skal derfor ikke la seg dømme i spørsmålet om mat og drikke eller om høytid, nymåne eller sabbat. Kol. 2, 16. 17.

I Rom. 14, 5. 6 skrev Paulus: «Den ene akter en dag framfor en annen, den andre akter alle dager like; enhver være fullt forvissset i sitt eget sinn.» Dersom sabbatsbudet fremdeles sto ved makt, kunne Paulus aldri ha skrevet dette; men gjort oppmerksom på at den syvende dag *måtte* aktes framfor de andre dager. Men da han kjente og lærte de troendes frihet fra loven, sa han ikke dette.

Søndagen som hviledag

Til slutt: Hvilken berettigelse har søndagen som Menighetens hviledag? Først må vi her merke oss at søndagen ikke er sabbaten henlagt til en annen dag i uken. D. v. s. søndagen er ikke en avløsning av — en dag satt i stedet for sabbatsdagen. Sabbaten er ikke flyttet fra lørdag til søndag. Gud bestemte at under den gamle pakts tid skulle den syvende

dag være sabbat. I dette forhold har intet menneske rett til å gjøre noen forandring. Vi finner heller ikke noe sted i Skriften hvor Gud har forandret dagen for sabbaten. Selv om sabbaten nå er satt til side (opphevet for menighetens vedkommende) under Israels forkastelse, skal den igjen bli holdt til sin bestemte tid, når Gud på ny antar seg Israel og bringer dem og hele skapningen til hvile i 1000 årriket. Se Esek. 44, 24; Es. 66, 20—23; 55, 2—7; 58, 11—14; Es. 9, 1—7.

Søndag, «den første dag i uken» er en ny høytidsdag i en ny husholdning. «Den første dag i uken er Kristi oppstandelsdag og Menighetens *fødselsdag*. Ap. gj. 2, 1 flg. Pinsefestens dag var den åttende dag, d. v. s. søndag. Mellom påkehøytiden og pinsefesten tellet jødene femti dager «til dagen ETTER sabbaten» 3. Mos. 23,15—22. Så holdt de sin annen store høytid: Pinsefesten.

Nå vet vi at etter Kristi oppstandelse gikk det «syv fulle uker» — 49 dager. Men på den femtiende dag som var dagen etter sabbaten, altså «den første dag i uken,» kom *Åndsutgytelsen*. Men i og med denne ble Kristi menighet en kjensgjerning i verden. «*Ett nytt menneske*» var nå skapt. (Ef. 2, 15) og en ny dag i en ny tidshusholdning var en virkelighet.

Som en naturlig følge av dette ble det de inspirerte apostlers og 'Menighetens praksis å anta «den første dag i uken» som hvile- og takksigelses dag. På denne dag kom de sammen til felles oppbyggelse og til Herrens nattverd — og på denne dag foretok de

innsamling, — la tilside de midler som skulle være til hjelp for de fattige. Om dette kan vi bl. a. lese i Ap. gj. 20, 6. 7 og 1. Kor. 16, 1—2.

Historiske vitnesbyrd

Adventistene sier i skrift og tale at det var *keiser Konstantin* som påbød at søndagen skulle være høytidsdag, og det var den katolske kirke — eller paven, som forandret dagen for sabbaten fra lørdag til søndag, og får det til at dette er en oppfyllelse av Dan. 7, 25. Og de framholder med stor frekkhet at *alle som, helligholder søndagen setter paven høyere enn Gud og har påtatt seg «Dyrets merke.»* («Den store strid» side 375—391). At en slik påstand er loddrett vranglære konstateres av det historiske faktum at de kristne, helt fra apostlenes tid, helligholdt søndagen (og ikke sabbaten) *lenge før Konstantin og den første pave var født!* Som bevis for dette skal jeg anføre en rekke historiske vitnesbyrd.

1. *Barnabas' brev.* Selv om ingen med sikkerhet vet hvem forfatteren av dette brev er, så er det blant lærde stor enighet om at det senest må være skrevet år 126 etter Kristus, og dette vil si *bare ca. 30 år etter apostelen Johannes' død.* Etter at Barnabas har framholdt at sabbaten er avskaffet, sier han her: «Vi holder den *åttende* dag med glede, den dag på

hvilken Jesus sto opp fra de døde.» Dette var *før Konstantin!!*

2. *Ignatius.* Han var en disippel av Johannes og levet ca. 100 år etter Kristus og han sier: «Vi helligholder den *åttende* dag med glede, den dag på hvilken Jesus sto opp fra de døde og siden — etter å ha åpenbart seg — for opp til himmelen.»

3. *Tertulian* som levet ca. 200 år etter Kr. skriver: «*Søndagen er for oss en gledens dag.* Fri for all engstelig forstyrrelse og plikt holder vi Herrens oppstandelses dag. Vi legger til side vår verdslige gjerning for ikke å gi djevelen rom.»

4. *Justin*, martyr som levet omkring 140 år etter Kr., sier: «På den dag vi kaller søndag, kommer vi alle — uansett om vi bor i byen eller på landet — sammen på ett sted. Da leser vi de profetiske skrifter og apostlenes opptegnelser. Vi samles i fellesskap da, fordi det er den første dag, og *fordi at Kristus på den dag sto opp fra de døde.* Vi er omskarne fra synd og villfarelse ved vår Herre Jesus Kristus som sto opp fra de døde den første dag i uken. Og derfor ble denne dag *den første og fornemste av alle dager.*»

5. *Chlement* fra Aleksandria som levet ca. 195 år etter Kr. skrev: «*Den gamle syvende dag er nå blitt som en alminnelig arbeidsdag.*»

Da alle disse pålitelige vitnesbyrd var skrevet ned lenge før verden visste hva en pave var for noe, er det bare nonsens når adventistene påstår at det var paven som avskaffet sabbaten og gjorde søndagen til helligdag.

Argumenter som ikke holder

Plassen tillater ikke å imøtegå *alle* de argumenter som adventistene fører i marken som bevis for at sabbatsbudet fremdeles står ved makt, og at nytestamentets troende plikter å helligholde den syvende dag, men vi skal ta med tre av de viktigste.

1. De henviser til 2. Mos. 31, 16. 17 hvor sabbaten betegnes som en «*evig pakt*», og et «*evig tegn*». Dette skal altså bevise at sabbatsforordningen er *stedse-varende*. Til dette er to ting å svare. Først: Når det gjelder sabbaten som et «tegn» så står det uttrykkelig at Gud sa: «Den skal være et evig tegn mellom *meg og ISRAELS barn*.» Men som vi før har sett, er *Israels barn og Menigheten* to vidt forskjellige folk. Og det sies intet sted at sabbaten er et tegn mellom Gud og Menigheten! Så dette «tegn» gjelder ikke nytestamentlige troende.

Dernest: ordet «evig» i *denne* forbindelse betegner ikke noe som er uopphørlig. For det samme ord brukes om mange andre mosaiske forordninger som enhver uhildet bibelleser vet er opphevet og satt ut av kraft. I 1. Mos. 17, 13 kalles omskjærelsen en «*evig pakt*». Om feiringen av påsken sies det i 2. Mos. 12, 14 at «det skal være en «evig» forskrift», eller en «evig skikk.» Påbudet om førstegrøden og pinsen «skal være en *evig lov*». 3. Mos. 23, 14. 21. Men det er likevel ingen i dag som ser seg bundet av *disse* gamle bestemmelser. Alt dette gjaldt — og var uforanderlig så lenge den gamle pakt sto ved

makt. Men da denne ble opphevet, falt disse ting bort.

2. Jesus holdt sabbaten, og da må også vi holde den, sier adventistene. Det er riktig det at han holdt sabbaten. Men det gjorde han fordi han var «født under loven,» og var kommet til verden for å oppfylle loven. Og da dette var gjort til den minste tød del, «*avskaffet* han den lov som kom med *bud og for skrifter*.» Ef. 2, 15. Så trådte den nye pakt i kraft, og under den heter det: «I er ikke under loven, men under nåden.» Skal vi i dag holde sabbaten fordi Jesus holdt den, så kan vi med samme rett si, at vi må la oss omskjære. For Jesus ble jo selv omskjært. Men hvorfor praktiserer ikke adventistene omskjærelsen?

3. «Paulus holdt sabbaten.» Dette er også et av argumentene. Det som de her støtter seg til er Ap. gj. 13, 14. 42—44; 16. 11—13; 17, 1—3, slå opp og les disse steder! Du vil da se at det står ikke et ord om at Paulus «holdt» sabbaten. Det der sies er tre ting: 1. På sabbatsdagen gikk Paulus inn i synagogen og satte seg der. 2. Folket — jødene — ba Paulus om å tale til dem den neste sabbat. 3. På sabbatsdagen gikk Paulus ut til et sted hvor jødene brukte å samles til bønn, og her talte han til dem. Dette er det hele. Ap. gj. viser oss at når Paulus kom til et sted for å forkynne evangeliet, *søkte han alltid først opp jødene* og talte til dem. Dette var hans «sedvane». Paulus gjorde her ikke noe annet enn hva enhver jødemisjonær må gjøre, nemlig å gå

der hvor jødene er å treffe. Ingen steder og ingen tid var da bedre egnet til det, enn synagogen og sabbatsdagen. Hele sammenhengen (så vel som ordlyden på disse steder) viser tydelig, at når Paulus på disse sabbatsdager gikk til synagogen, så var det ikke for «å holde sabbaten», (for den visste han meget godt var avskaffet) men for å få en anledning til å forkynne jødene sannheten om Kristus. Noen sabbats-overholdelse er det ikke sagt noe om.

Etter dette er det ingen ting i adventistenes argumenter som overbeviser oss om, at Kristi menighet er lagt inn under Sinai, og at den er pliktig til å helligholde lørdagen.

(Slutt).